Руснак Ірина,
студентка групи РКзм-51

ПОНЯТТЯ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ ТА СУЧАСНИЙ СТАН ЇХ ОБЛІКУ

Невід'ємною умовою здійснення господарської діяльності підприємства є його забезпечення його основними засобами, ефективне використання яких зумовлює необхідність впровадження на підприємстві науково обґрунтованої системи їх обліку, яка б відповідала вимогам управління. Система фінансового обліку виступає джерелом економічної інформації, яка необхідна керівній ланці підприємства для своєчасного реагування на вплив зовнішнього середовища.

Значний внесок у розвиток теоретичних і методологічних засад до обліку основних засобів внесли українські вчені М.Т.Білуха, Ф.Ф.Бутинець, М.П.Войнаренко, І.М.Павлюк, В.П.Завгородній та інші. Результати їх досліджень мають велике значення для розвитку теорії бухгалтерського обліку.

Так, Бутинець Ф.Ф. зазначає «У бухгалтерскому обліку до основних засобів належать активи, призначені для використання протягом періоду більше одного року (або операційного циклу, якщо він перевищує один рік). Тобто вони обслуговують декілька циклів виробництва, не змінюючи при цьому своєї натуральної форми. Для здійснення статутної діяльності підприємствам необхідні необоротні активи або засоби праці, під якими в економічній літературі розуміють річ або сукупність речей, за допомогою яких працівник здійснює вплив на предмети праці (сировину, матеріали тощо). Від предметів праці засоби праці відрізняються тим, що багаторазово беруть участь у процесі виробництва, зберігаючи при цьому свою натуральну форму, поступово зношуються і частинами переносять свою вартість на виготовлену продукцію або виконані роботи (надані послуги)" [3, с.160].

Бойчик І.М. розглядає основні засоби, як засоби праці, які мають вартість, функціонують у виробничому процесі тривалий час, не змінюючи при цьому своїх форм і розмірів, а свою вартість переносять на вартість готової продукції поступово, шляхом амортизаційних відрахувань. Не є виробничими основні засоби праці, не залученні в процес виробництва (не введені в дію підприємства, засоби праці у стадії монтажу, демонтоване обладнання)" [2, с.102].

А от Білуха М. Т. дає таке визначення: «основні засоби – це вартість сукупного рухомого і нерухомого майна, яке перебуває в екс-

плуатації тривалий період (більше від одного року) і переносить свою вартість у знову створений продукт протягом кількох циклів обігу у формі зносу (амортизації)" [1, с. 303]

Пушкар М.С. основні засоби висвітлює, як засоби, що мають значну питому вагу в загальній сумі активів підприємства, є одними із найважливіших об'єктів фінансового обліку, що вимагає контролю за їх рухом, організації синтетичного й аналітичного обліку, визначення зносу (амортизації), проведення ремонту, модернізації, оновлення застарілих і технічно недосконалих об'єктів. Ці активи мають натуральну форму, служать більше одного року, поступово зношуються і передають свою вартість на виготовлений продукт, роботи чи послуги" [6, с.150].

Згідно Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 7"Основні засоби" (в подальшому П(С)БО 7), основні засоби – це матеріальні активи, які підприємство утримує з метою використання їх у процесі виробництва або поставки товарів та послуг, надання в оренду іншим особам або для здійснення адміністративних і соціально-культурних функцій, очікуваний термін корисного використання (експлуатації) яких більше одного року (або операційного циклу, якщо він перевищує рік)" [5].

Отже, основні засоби є необхідним фактором будь – якого виробництва, їх стан та ефективне використання прямо пропорційно впливає на кінцеві результати господарської діяльності підприємства. Ефективне їх використання є одним із головних факторів збільшення обсягу виробництва без додаткових капітальних вкладень. Більш повне та раціональне використання основних засобів та виробничих потужностей підприємства сприяє покращенню всіх його техніко-економічних показників: зростанню продуктивності праці, підвищенню фондовіддачі, збільшенню випуску продукції, зниженню її собівартості, економії капіталовкладень.

Сучасний етап розвитку фінансового обліку характеризується його розподілом на декілька підсистем, а саме, фінансового, податкового, внутрішньогосподарського (управлінського) обліку, що зумовлює особливості організації господарського обліку на підприємстві. Аналіз законодавчих актів, що здійснюють регулювання аспектів обліку основних засобів показує, що існують розбіжності фінансового та податкового їх обліку. До недавнього часу ці розбіжності стосувалися визначення, класифікації, оцінки, нарахування амортизації, ремонтних витрат.

Питанням гармонізації фінансового і податкового обліку присвячено значну кількість публікацій. Значну роль у вирішенні питання гармонізації фінансового і податкового обліку основних засобів відіграє прийняття Податкового кодексу України, оскільки він побудований на принципах максимальної наближення фінансового і податкового обліку.

Визначенню термінів у фінансовому обліку приділяються значна увага, оскільки від визначення та деталізації обліково-економічних понять і категорій залежить розвиток фінансового обліку як науки. До набуття чинності Податкового кодексу України основоположні законодавчі документи, які регулювали фінансовий та податковий облік основних засобів, а саме, П(С)БО 7 «Основні засоби» та Закон України «Про оподаткування прибутку підприємств» не містили їх методологічної єдності і єдності термінів. Так, в П(С)БО 7 використовувався термін «основні засоби», а в податковому законодавстві – «основні фонди».

Сучасна редакція Податкового кодексу України нівелює розбіжності в назвах, використовуючи термін «основні засоби» [4, с.30]. При цьому критерії віднесення активів до основних засобів порівняно з Законом України «Про оподаткування прибутку підприємств» залишилися незмінними.

Класифікація основних засобів за Податковим кодексом України прирівнюється до класифікації за П(С)БО 7 «Основні засоби», крім того, вводиться пооб'єктний податковий облік основних засобів за всіма групами. Нарахування амортизації здійснюється помісячно із застосуванням методів амортизації, що визначені П(С)БО 7 «Основні засоби», гармонізуються поняття вартості, що амортизується, первісної, ліквідаційної вартості.

Але в той же час залишаються розбіжності в фінансовому і податковому обліку основних засобів. Так, незважаючи на те, що амортизація об'єктів основних засобів в податковому обліку здійснюється протягом строку їх корисного використання, законодавчо встановлюються мінімально допустимі їх строки.

Невирішеними з точки зору гармонізації фінансового та податкового обліку залишаються питання переоцінки та віднесення витрат на ремонти основних засобів. Так, платники податку всіх форм власності мають право проводити переоцінку об'єктів основних засобів, застосовуючи щорічну індексацію вартості основних засобів, що амортизується, та суми накопиченої амортизації на коефіцієнт індексації, який визначається за формулою:

$$Кі = (І(а-1) – 10):100,$$

де *І(а-1)* – індекс інфляції року, за результатами якого проводиться індексація. Якщо значення Кі не перевищує одиниці, індексація не проводиться.

Хоча і результати індексації збільшують первісну вартість основних засобів на початок наступного року з метою амортизації, за П(С)БО переоцінка проводиться на інших засадах.

П(С)БО 7 «Основні засоби» визначає критерії віднесення ремонтних витрат на збільшення первісної вартості об'єктів основних засобів. До них відноситься вплив проведених ремонтних робіт на майбутні економічні вигоди від використання об'єкта [5]. За Податковим кодексом критерій майбутніх економічних вигод також застосовується, при цьому встановлюється вартісний критерій. Так, первісна вартість основних засобів збільшується на суму витрат, пов'язаних із ремонтом та поліпшенням об'єктів основних засобів (модернізація, модифікація, добудова, дообладнання, реконструкція), що приводить до зростання майбутніх економічних вигод, первісно очікуваних від використання об'єктів у сумі, що перевищує 10 відсотків сукупної балансової вартості всіх груп основних засобів, що підлягають амортизації, на початок звітного податкового року з віднесенням суми поліпшення на об'єкт основного засобу, щодо якого здійснюється ремонт та поліпшення [4, с.138].

Отже, незважаючи на кроки держави щодо гармонізації фінансового та податкового обліку основних засобів, можна зробити висновок, що їх методологічна основа в переважній більшості збігається, але арифметичні суми по групах основних засобів будуть відрізнятися.

Список використаних джерел:

1. Білуха М.Т. Теорія фінансово – господарського контролю і аудиту: підручник/ Білуха М.Т. – К.: Вища школа, 1994. – 364 с.
2. Бойчик І.М. Економіка підприємства: підруч. для студ. ВЗН. / Бойчик І.М. – Київ: «Атіка», 2004. – 480с
3. Бутинець Ф.Ф. Бухгалтерський фінансовий облік: підруч. для студ. ВЗН./ Бутинець Ф.Ф. – Житомир: ПП «Рута», 2002. – 688 с
4. Податковий кодекс України: за станом на 7 травня 2011 р. // Все про бухгалтерський облік. – 2011. – №1-3. – С.3-354.

5. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби" від 27.04.2000р. №92 (зі змінами та доповненнями) [електронний ресурс]. – Режим доступу:// http://zakon.rada.gov.ua
6. Пушкар М.С. Фінансовий облік: підруч. для студ. ВЗН./ М.С. Пушкар. – Тернопіль: «Карт – бланш», 2002.- 628с
7. Пушкар М.С., Семанюк В.З. Гудзь Н.В. Бухгалтерський облік: навчальний посібник – Тернопіль: Астон, 2009.–252 с.

Науковий керівник: к.е.н., доцент Хаблюк О. А.

Саричев Сергій,
студент групи РКм-51

ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБЛІКУ У СТРАХОВИХ КОМПАНІЯХ

Ринкові перетворення в Україні призвели до розвитку такого виду підприємницької діяльності як страхування на комерційній основі. Рівень розвитку страхування в країні характеризується співвідношенням між обсягом страхових премій та валовим внутрішнім продуктом. В Україні цей показник складає 0,76%. І хоча він значно менший, ніж в країнах з розвинутою економікою (8-10%), постсоціалістичних країнах (3-5,5%) та Росії (1,5%), темпи розвитку страхового ринку України залишаються високими. В 2009 році страховиками України було отримано 789,2 млн. грн. страхових платежів, що на 52% більше, ніж в попередньому році, та в 2,5 рази більше, ніж в 2007 році. Страхування є однією з небагатьох галузей економіки України, де в останні роки спостерігається постійне зростання обсягів наданих послуг. На сьогодні в Україні налічується близько 270 страхових компаній.

Водночас фактором, що стримує розвиток страхового ринку в Україні, залишається неналежний рівень нормативно-правового забезпечення страхової діяльності. Потребують першочергового вирішення такі питання, як узгодження законодавчих актів зі страхування, упорядкування механізму державного регулювання страхового ринку, підвищення платоспроможності страховиків, розробка системи поступової адаптації національного законодавства до вимог міжнародного права в галузі страхування.

Вдосконалення страхового законодавства і забезпечення суворого його дотримання – одні з головних завдань Програми розвитку вітчи-